

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Statsvetenskapliga institutionen

Formell makt = reell makt?

En undersökning om män och kvinnors förutsättningar
att bedriva politisk verksamhet

Kandidatuppsats i statsvetenskap

HT 2008

Petra Söderqvist

Handledare: Lena Wängnerud

Antal ord: 8348

Abstract

This thesis focuses on what gender related perceptions female and male politicians has, with the purpose to see if women and men have the same conditions to work politically. By doing that one can see whether formal power leads to effective power, which can contribute in the discussion about how one would define gender equality. 12 municipality politicians from Gothenburg has been interviewed in this study. The result shows that both women and men think that there are more gender related obstacles towards women compared to men. The results also shows that the gender related perceptions that exists, effect both female and male politicians in their attitude and decision-making. One conclusion of this thesis is that interviews is a difficult method to use since the topic gender equality is sensitive and difficult to measure.

Keywords: Equality, gender, gender related obstacles, politics, power.

Nyckelord: Jämställdhet, genus, könsrelaterade hinder, politik, makt.

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	4
2.	TEORI	5
2.1.	EN JÄMSTÄLLD POLITISK REPRESENTATION	5
2.2.	KVOTERING	6
2.3.	SIFFERREDOVISNINGENS BAKSIDA	7
2.4.	DEN SVENSKA KONTEXTEN	7
3.	SYFTE	10
4.	FRÅGESTÄLLNINGAR	10
5.	AVGRÄNSNING	10
6.	METOD	11
6.1.	DESIGN OCH URVAL	11
6.2.	SAMTALSINTERVJUER	12
6.3.	PRAKTISKT GENOMFÖRANDE	13
6.4.	KARTLÄGGNINGSMETOD	14
7.	RESULTAT	16
7.1.	FÖRESTÄLLNINGAR OM KÖNSRELATERADE HINDER FÖR KVINNLIGA POLITIKER	16
7.1.1.	<i>Kategorischema – hinder för kvinnor</i>	16
7.1.2.	<i>Inom den politiska sfären</i>	17
7.1.3.	<i>Utanför den politiska sfären</i>	22
7.2.	FÖRESTÄLLNINGAR OM KÖNSRELATERADE HINDER FÖR MANLIGA POLITIKER	23
7.2.1.	<i>Kategorischema – hinder för män</i>	23
7.2.2.	<i>Inom den politiska sfären</i>	24
7.2.3.	<i>Utanför den politiska sfären</i>	25
7.3.	LIKHETER OCH SKILLNADER	26
8.	SLUTDISKUSSION	28
8.1.	RESULTATDISKUSSION	28
8.2.	METODDISKUSSION	28
8.3.	SLUTDISKUSSION	29
9.	SAMMANFATTNING	31
10.	REFERENSLISTA	32
10.1.	TRYCKTA KÄLLOR	32
10.2.	INTERNET	33
10.3.	ÖVRIGT	33

BILAGOR

BILAGA I – INTERVJUPERSONER
BILAGA II – E-POST TILL POLITIKERNA
BILAGA III – INTERVJUGUIDE

1. Inledning

Jämställdhet är ett svårundersökt område ur flera aspekter. Jämförelser mellan män och kvinnor är också frånvarande inom forskningen.¹ Det har inte funnits en fokus på män inom området och stor del av forskningen har haft en kvinnlig utgångspunkt. Begreppet har traditionellt varit starkt laddat och främst varit kopplat till kvinnor vilket gjort att vissa män uppfattat jämställdhet som någonting negativt. Ingrid Pincus menar att jämställdhet aldrig kommer att uppnås om inte män blir inkluderade i debatten (Pincus 1997:24f, 29, 55). Det är därför viktigt att den nutida forskningen om jämställdhet också inbegriper männen, vilket är avsikten i den här studien.

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om kvinnliga och manliga politiker vid likvärdiga formella maktpositioner uppfattar att de har likartade förutsättningar² att vara verksamma inom politiken. Det övergripande syftet med studien är att undersöka om formell makt leder till reell makt³. Det hade varit önskvärt att undersöka politikernas självupplevda hinder i sin politiska vardag. På grund av ämnets laddning kommer undersökningen att kartlägga politikernas föreställningar om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet.

Studien kommer att genomföras enligt metoden samtalsintervjuer med kommunpolitiker i Göteborgs kommun, där de ombeds berätta om föreställningar om könsrelaterade hinder för att vara verksam inom kommunpolitiken. Jämställdhet är svårt att beskriva, jämföra eller mäta från en individs egna upplevelser. En person kan vilja vara jämställd och därmed också beskriva sig själv så. Genom att uppmärksamma de könsrelaterade *föreställningar* som finns kan man finna en lösning på hur man ska arbeta med jämställdhet på en mer djupgående nivå till skillnad från ytliga åtgärder.

---

¹ Se bl. a. Göransson 2006:11f.

² Likartade förutsättningar baseras på respondentens subjektiva uppfattning och inte på en objektiv sanning.

³ Makt är ett svårdefinierat och omdiskuterat begrepp. Se bl. a. Petersson 2006; Bachrach & Baratz 1972. Formell makt kommer i den här uppsatsen att definieras av den position i den politiska organisationshierarkin som en person befinner sig i. Reell makt definieras med de föreställningar en person beskriver.

2. Teori

2.1. En jämställd politisk representation

”[D]et är först när kvinnor finns i samtliga fälts professionella kärnområden med makt att bestämma över det symboliska kapitalet och fältets värdehierarki, och när de finns där på samma villkor som män, som vi kan tala om jämställdhet. Då har kvinnligt och manligt samma värde.” (Göransson 2006:561).

I boken ”Makens kön” skriver Anita Göransson att politiken är den enda sektor⁴ i Sverige där kvinnor inte är i minoritet bland makthavare (Göransson 2006:529). Som citatet visar, drar hon slutsatsen att politiken trots den *numerära* jämställdheten inte garanterar reell jämställdhet.⁵ Att införa kvotering är den senaste globala trenden inom politiken för att uppnå jämställdhet.⁶ Det antyder att lika antal kvinnliga och manliga politiker leder till jämställdhet (Dahlerup 2006:3). Göransson menar däremot att jämställdhet kommer av män och kvinnors samma villkor att vara verksamma inom ett yrkesområde.

Huruvida formell makt leder till reell makt kan kopplas till hur man ser på politisk representation. Man kan skilja mellan deskriptiv och substantiell representation.⁷ Till deskriptiv representation menas att andelen kvinnliga representanter ska vara densamma som andelen kvinnor i befolkningen. Lovenduski skriver: *”The claim that women should be present in decision-making in proportion to their membership of the population is a claim for descriptive representation. [...] Calls for the descriptive representation of women propose that women should represent women in proportion to their presence in the population.”* (Lovenduski 2005:17).

Med substantiell representation menas att åsikterna bör styra hur representationen bör vara. *”The substantive representation of a group is most simply described as the representation of*

---

⁴ Undersökningen inkluderade åtta olika sektorer; mediaeliten, kultureliten, näringslivseliten, förvaltningseliten, organisationseliten, vetenskapseliten, medierummets eliter och den politiska eliten. Se Göransson 2006.

⁵ Jämställdhet kommer i den här uppsatsen att definieras med hänvisning till citatet ovan, nämligen med likartade förutsättningar för båda könen. Med numerär jämställdhet menas lika antal män och kvinnor. Reell jämställdhet är svårundersökt och ambitionen är inte att finna en objektiv sanning. Reell jämställdhet syftar här till subjektiva uppfattningar om jämställdhet hos politikerna.

⁶ Olika drivkrafter har föreslagits från FN. Resultatet visar dock att könskvotering är den metod som frambringat högst andel kvinnliga politiker i folkvalda församlingar runt om i världen. Målsättningen var att uppnå kvinnlig representation i 30 procent av världens parlament. År 2006 utgjorde kvinnliga folkvalda endast 16 procent av världens politiker. Se Dahlerup 2006:4-7.

⁷ Detta är en översättning från Lovenduskis text där hon använder de engelska ord ”descriptive representation” och ”substantive representation”. Någon mer utvecklad översättning väljer jag att inte göra för att inte gå miste om dess betydelse. Se Lovenduski 2005:17ff.

its interests. In many political situations the representation of one's interest may be more important than the representation of one's kind." (Lovenduski 2005:18).

Anne Phillips diskuterar detta och menar att politiska åsikter till stor del kommer av de erfarenheter en person får, vilket förklarar att kvinnor och män kan ha skiljande åsikter. Hon presenterar med sin teori om "närvarons politik" hur viktigt det är med kvinnlig representation i de politiska församlingarna. Phillips framhäver också rättviseargument och ser politisk jämlikhet som båda könen rätt till politiskt deltagande. Kvinnor kan också bidra till en annan innebörd och karaktär på politikområdet. Kvinnliga politiker frambringar också en positiv förebild för andra kvinnor i samhället (Phillips 2000:50-95).

Joni Lovenduski är något kritisk till Phillips tanke eftersom denne inte preciserar sin idé med att ange om andelen kvinnor ska vara i proportion till den kvinnliga befolkningen eller om hon åsyftar någon "kritisk gräns", en procentsats för andelen kvinnor som bör uppnås. Lovenduski anser att kvinnor som grupp har alltför särskiljande egenskaper för att kunna generalisera till att alla kvinnor har en gemensam ståndpunkt i politiska ärenden (Lovenduski 2005:19, 141f).

2.2. Kvotering

Könskvotering⁸ är ett exempel på en åtgärd för att öka andelen kvinnor i folkvalda församlingar. Det har talats om en "kritisk gräns" där kvinnor bör utgöra minst 30 procent av en folkvald församling för att det ska ge effekt på politiken. Detta för att den manliga dominansen och kulturen blir mindre påtaglig, vilket leder till en mer kvinnovänlig atmosfär. Dessutom stödjer kvinnor varandras åsikter för att frambringa en mer kvinnovänlig politisk dagordning (Dahlerup 2006:12; Lovenduski 2005:6f).

Det råder dock tvetydiga åsikter om kvoteringens effekt. Även om politiken inte direkt blir kvinnovänlig av fler kvinnor närvarande kan det på lång sikt leda till att förutsättningarna för kvinnor att vara verksamma inom politiken blir mer accepterat. Forskning visar att kvinnliga företrädare inom politiken har en positiv effekt på jämställdheten inom andra sektorer och

---

⁸ Det finns olika typer av kvotering för att öka andelen representanter som är i minoritet. I det här sammanhanget är det endast könskvotering som inräknas. Kvotering får olika effekt beroende på det införs bland partiets kandidatnominering eller bland invalda representanter. Kvoteringens effekt är också beroende av det politiska systemet i vilket det genomförs. Se Dahlerup 2006:19ff.

samhällsområden.⁹ En jämn könsfördelning bland politikens makthavare kan ses som ett kriterium för god ekonomisk och social utveckling (Dahlerup 2006:17, 293, 295; Lovenduski 2005:7).

Drude Dahlerup kritiserar tanken med en på förhand fastställd procentsats för kvinnliga förtroendevalda och menar att en numerisk jämställdhet inte automatiskt leder till faktiskt jämställdhet. Hon menar att jämställdhetsdebattens globala spridning kan innebära att länder väljer att kvotera in kvinnor för att inte "hamna i blåsvädret" och beskyllas för att vara ojämfäst. Andra kritiker menar också att den numerära representationen inte har betydelse eftersom de folkvalda kvinnorna endast tilldelas en symbolisk roll och att de istället utsätts för påtryckningar från deras makar eller andra auktoritära representanter (Dahlerup 2006:12-15).

2.3. Sifferredovisningens baksida

Ett problem med att låta siffror över könsfördelningen symbolisera jämställdhet är att det inte speglar *vart* könen finns representerade. Trots kvinnors inträde i politiken kvarstår män på de högre posterna. Forskning visar också att det finns könsspecifika områden inom politiken, beroende om det rör sig om "mjuka" eller "hårda" politikområden¹⁰ finns fler kvinnor respektive män representerade (Montin 2004:86; Lovenduski 2005:7ff; Wängnerud 1998:49-64; Oskarson & Wängnerud 1995:105ff).

Lovenduski menar att det är svårt att veta orsaken till denna uppdelning. Det är svårt att med säkerhet veta vad som orsakar kvinnors frånvaro högre upp i hierarkierna. En orsak kan vara kopplat till könstillhörigheten och att kvinnor generellt inte blir uppgraderade till de högre posterna. En annan orsak är att fler män har större och längre erfarenhet vilket gör de mer attraktiva vid avancemang högre upp (Lovenduski 2005:8f). Birgitta Niklasson menar att politisk rekrytering utövas genom kontaktnät och att det gynnar män i större utsträckning än kvinnor (Niklasson 2005:178ff).

2.4. Den svenska kontexten

Könsfördelningen i svensk politik framstår i många sammanhang som ett bra exempel för jämställdhet och kvinnorepresentation. Dahlerup skriver att de skandinaviska länderna ofta anses vara förebild för länder som överväger att införa könskvotering. Detta är något

---

⁹ Se bl. a. Dahlerup 2006:11; Göransson 2006:526.

¹⁰ Exempel på mjuka politikområden är kultur, vård, utbildning och hårda politikområden syftar till ekonomi, inrikes- och utrikesfrågor. Se Lovenduski 2005 och Wängnerud 1998.

motsägelsefullt menar hon eftersom dessa länder inte använt sig av könskvotering (Dahlerup 2006:5, 7). Även om Sverige inte använt sig av denna metod för att introducera kvinnor till politiken har drivkrafter införts för att öka andelen kvinnliga förtroendevalda. I kommunallagen finns en uppmaning att partierna ska nominera kandidater jämnt fördelade mellan exempelvis kön. 1994 introducerades uttrycket ”varannan damernas” och är ett annat exempel på ett incitament (Kommunallagen; Petersson 2006:126; Freidenvall 2006).

Även om den svenska kvinnliga politikern inte är numeriskt avvikande längre, kvarstår svårigheter gällande jämställdheten. Vid en undersökning gjord i mitten av 1990-talet, där manliga politiker utfrågades om deras agerande för att öka jämställdheten, uppfattade några av de manliga respondenterna frågorna som ett hot mot den personliga integriteten (Pincus 1997:24f). Trots Sveriges relativt sett, långa tradition av jämställdhetsdiskussioner visade det sig att ämnet var starkt laddat.¹¹ Jämställdhet får också olika följder beroende på vart i hierarkin det diskuteras. Pincus skriver:

”Problemet kan något tillspetsat sammanfattas så här: När påståenden om jämställdhetsfrågor framförs av individer i överordnade positioner skyddar deras ställning i organisationen dem ifrån kritik och ifrågasättande. För underordnade grupper gäller det omvända – de förhindras av sin ställning att framföra sådan kritik därför att de känner sig oskyddade.” (Pincus:1997:29).

Ett annat problem är att kvinnliga politiker i allt större utsträckning väljer att avbryta sina politiska uppdrag. En undersökning gjord i början av 1990-talet förklarar att kvinnorna upplevde motstånd i form av den manliga prägel som existerade inom politiken. De tyckte att det var svårt att etablera sig, göra sig hörda och ansåg att de hade dåliga möjligheter att påverka. Den politiska kulturens normer och värderingar gynnade männen, vilket gjorde sig tydligt i både det språkbruk som användes och det formella agerandet vid sammanträden. Samtidigt syntes det att många kvinnor avbröt sitt förtroendemannaskap för att de kände sig otillräckliga kunskapsmässigt (Pincus 1995:23, 26, 29; Petersson 2006:132-133).

Sammanställning från 2006 visar att kvinnor i Sverige utgör 47,3 procent av Riksdagens ledamöter och 42,3 procent av kommunernas ledamöter (SCB). I de nordiska länderna, där de svenska värdena är inkluderade, uppgår andelen kvinnor till 41,4 procent i de nationella parlamenten, enligt statistik från 2008. Kvinnliga parlamentsledamöter i övriga europeiska

---

¹¹ Jämställdhetsplaner infördes i den politiska organisationen på 1970-talet i Sverige. Se bl. a. Pincus 1997.

länder utgör 19,2 procent, och för övriga världen visar statistiken 18,4 procent (Interparliamentary Union).

Innebär politikens numerära jämställdhet att faktisk jämställdhet råder? Forskning visar att det är en tydlig könsuppdelning inom olika politikområden. Siffror visar även att kvinnor väljer att avbryta sina förtroendeuppdrag i större utsträckning än män. Är lika andel kvinnor och män i folkvalda församlingar tillräckligt för att tala om jämställdhet? Vilken effekt får politikens feminisering?

Jämställdhet innefattar båda könens lika möjligheter, men har kvinnor och män samma villkor att vara politisk verksamma? Kommer politikens feminisering att leda till en ojämnhet i politisk diskussion där mannen får en liknande ställning som kvinnor tidigare haft? Genom att uppmärksamma könsrelaterade föreställningar kan man se om *både* kvinnor och män har likartade förutsättningar att vara politisk verksamma.

3. Syfte

Det övergripande syftet med studien är att se om formell makt inom politiken (som tillkommer av att inneha en viss post eller position) även innebär reell makt (att politiker har likartade förutsättningar att vara verksamma vid denna post). Då en objektiv undersökning av detta är svårt att genomföra kommer studien att inrikta sig på politikernas egna erfarenheter och tankar. Trots officiella jämställdhetspolicy eller liknande åtgärder är det viktigt att jämställdhet finns bland individernas tankebanor. Därför kommer denna undersökning att inriktas mot könsrelaterade föreställningar som finns bland kvinnliga och manliga politiker.

Uppsatsens konkreta syfte är *att undersöka kvinnliga och manliga politikers föreställningar om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet.*

4. Frågeställningar

Frågeställningarna som ska besvaras i denna uppsats är:

- *Vilka föreställningar finns bland kvinnliga politiker om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?*
- *Vilka föreställningar finns bland manliga politiker om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?*
- *Vilka likheter och skillnader finns det mellan kvinnliga och manliga politiker gällande deras föreställningar kring könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?*

Denna undersökning bidrar med att öka förståelsen för politikernas arbetsutövande genom att inkludera båda könen i forskningen, genom att få stöd från två utgångspunkter.

5. Avgränsning

Den här studien hade kunnat genomföras på olika geografiska områden; nationell, regional eller lokal nivå. Undersökningen som ligger till grund för denna uppsats avgränsas till förtroendevalda kommunpolitiker i Göteborgs kommun, av pragmatiska och praktiska skäl. Geografisk närhet till politikerna är av betydelse för genomförande av denna studie. Ytterligare resonemang kring valet av fall förklaras i kommande del om studiens urval.

6. Metod

6.1. Design och urval

Studien kommer att genomföras bland kommunpolitiker verksamma i Göteborgs kommun.¹² Undersökningen kommer att bygga på principen om gynnsamma omständigheter, att förutsättningarna för att kvinnliga politiker och manliga politiker ska ha likartade villkor är de allra bästa. Om resultatet visar att formell makt *inte* leder till reell makt är det troligt att jämställdhet inte råder vid andra fall (Esaiasson m. fl. 2007:283).

Undersökningen bedrivs således i Sverige, ett av världens mest jämställda länder¹³, inom politiken, där könsrepresentativiteten är jämn, samt bland politiker som sitter vid en högre position. Urvalspersonerna befinner sig därmed så nära maktens utövande som möjligt, vilket innebär att de *bör* vara jämställda och ha likartade förutsättningar då de innehar likartade formella maktpositioner.

Eftersom urvalet baseras på intensitet har förtroendevalda politiker som uppfyller kriterierna av att sitta med i kommunfullmäktige och inneha presidiepost valts ut. För att minimera risken av att en person kan representera flera nämnder, valdes endast politiker vid *en* presidiepost ut. Därefter delades politikerna upp i två grupper, baserat på kön. De utvalda kvinnliga och manliga politiker har således likvärdiga poster och befinner sig så nära makt och inflytande som möjligt.¹⁴

För att uppnå maximal variation i urvalet ska de utvalda politikerna ha egenskaper som bidrar till mångfald, för att undersökningen ska kunna fånga upp så många olika föreställningar om

---

¹² Då Göteborgs kommun är Sveriges andra största kommun kan den anses mindre representativt för övriga kommuner som är mindre i storlek, vilket försämrar undersökningens validitet. Men eftersom större städer och kommuner generellt sett har högre kvinnorepresentation än mindre kommuner och landsbygd, utgör Göteborgs kommun ett bra fall för studien (Pettersson 2006:128). Den senaste utvecklingen inom Göteborgs kommun, där fem av de sex representerade partierna leds av kvinnor, talar också för valet av kommun. Se Göteborgs kommuns hemsida: www.goteborg.se.

¹³ Se bl. a. statistik FN:s Human Development Reports: <http://hdr.undp.org/en/>.

¹⁴ Det är viktigt att både ordförande och viceordförande inkluderades i undersökningen eftersom dessa poster beror på partierna i majoritet och opposition. Skulle bara ordföranden väljas ut hade undersökningen endast inkluderat de två partier som i nuläget innehar majoritetsposition i Göteborgs kommun. Eftersom fullmäktige är det högsta beslutande organ i kommunen befinner sig dessa ledamöter därmed så nära den högsta maktutövningen som möjligt. I Göteborgs kommunfullmäktige finns 81 ordinarie ledamöter (och 50 ersättare) valda för den mandatperioden (2006-11-06 till 2010-10-31). Bland dessa valdes enbart ledamöter som har funktionen ordförande- eller viceordförande för fack- och stadsdelsnämnder. Med hänvisning till kommunallagens definition av förtroendevalda exkluderades politiker ansvariga för styrelser och bolag. Se bl. a. Montin 2004:65; Pettersson 2006:146; Kommunallagen kap 3 §1, kap 4 §1.

könsrelaterade hinder som möjligt (Esaiasson m. fl. 2007:292). I denna undersökning har urvalet skett först med hänsyn till parti och därefter typ av nämnd. Det finns två olika typer av nämnder; facknämnder och stadsdelsnämnder (Göteborgs kommuns hemsida; www.goteborg.se). Matchningen mellan gruppen kvinnliga politiker och manliga politiker slutade med ett urval om 12 kvinnor och 12 män från fyra olika partier¹⁵. Samtliga förtroendevalda politiker fick en förfrågan att delta i en intervju.

För att få med så många olika föreställningar om könsrelaterade hinder och en jämn fördelning som möjligt från olika partier och nämnder valdes primärt representanter utifrån dessa två urvalskriterier. Det var också viktigt att *olika* nämnder fanns representanterna. Kvinnor och män matchade emot varandra för att liknande egenskaper skulle finnas i både grupperna. Studien genomfördes således på 6 kvinnliga kommunpolitiker och 6 manliga kommunpolitiker.¹⁶ Dessa tolv personer representerade olika nämnder, med undantag för två politiker från samma nämnd.

6.2. Samtalsintervjuer

Studien använder sig av en kvalitativ metod i form av samtalsintervjuer med respondentkaraktär.¹⁷ Respondenten ombeds berätta om sina egna upplevelser och erfarenheter (Kvale 2008:26-27, 100; Esaiasson m. fl. 2007:291-292, 203; McCracken 1988:21). Att använda sig av kvalitativ metod innebär att man betraktar forskningsobjektet i verkligheten och därefter försöker fastställa en allmän uppfattning, studien är med andra ord induktiv till sin karaktär och teoriutvecklande (Eneroth 1994:47-48, 50, 76; Esaiasson m. fl. 2007:124, 291).

Jämförelser mellan kön på området jämställdhet är svårundersökt och komplext, eftersom forskningen på området är begränsat och jämställdhet är ett laddat begrepp med mångsidiga

---

¹⁵ Även om det finns sex partier representerade i Göteborgs kommunfullmäktige, har inte alla representanter i presidiet. Bland kvinnorna fanns ytterligare ett parti i presidiet men då partiet saknade en motsvarighet bland dem manliga politikerna uteslöts den kvinnliga politikern och således det partiet.

¹⁶ För fullständig förteckning se bilaga I.

¹⁷ Kvalitativa undersökningar kritiserar ofta beträffande resultatens giltighet. I det skedet ligger ansvaret hos forskaren som genomför samtalsintervjuerna. Ledande frågor under intervjun kan påverka respondentens svar vilket försämrar reliabiliteten. Med en enkätundersökning eller frågeformulär med fasta svarsalternativ ges större utrymme att generalisera. Då hade man dock begett sig in på en kvantitativ forskningsmetod. Nackdelen är dock att de fasta svarsalternativen som ges lämnar lite utrymme att finna friare tankesätt hos respondenterna, och man kan heller inte följa upp svaren som ges med ambitionen att finna den egentliga orsaken till ett visst fenomen. Se bl. a. Esaiasson m. fl. 2007:283.

åsikter. Att använda samtalsintervjuer föreföll som en bra metod då det ger möjlighet till mer finfördelade svar och uppföljning i respondentens svar.

Studien inkluderar intervjuer med 12 kommunpolitiker.¹⁸ Då uppsatsens syfte är att jämföra könen delades respondenterna in i två grupper, kvinnor och män, 6 respondenter i respektive grupp.¹⁹

Vid samtalsintervjuer är det inte möjligt att bestämma antalet intervjuer på förhand. Det viktiga är att man uppnår teoretiskt mättnad i resultatet, att resultatet upplevs heltäckande (Kvale 2008:97f). De få antalet respondenter kan kritiserars då det kan innebära mindre möjligheter till generalisering. Tidsramen för undersökningen medförde att det blev svårt på grund av politikernas fullbokade almanackor. För att öka den teoretiska mättnaden kan det vara önskvärt att öka antal respondenter i undersökningen. Utifrån svaren från intervjuerna som genomförts framgår det att resultatet ändå uppnått teoretisk mättnad genom att respondenternas svar har bekräftats av varandra. Som resultatet visar framkom både olika tankesätt under intervjuerna samt att dessa fick stöd från andra respondenter.

6.3. Praktiskt genomförande

Den första kontakten med intervjupersonerna upprättades via e-post. Det innebar att det gick snabbare att få svar från politikerna vilket var viktigt för att kunna boka in intervjuerna. Ungefär hälften av respondenterna svarade via e-post och accepterade förfrågan om att göra en intervju. De som inte svarade kontaktades via telefon för att följa upp och få dem att ställa upp på en intervju.

Intervjupersonerna fick informationen att intervjuerna syftade att ligga till grund för en uppsats som handlade om kommunpolitikernas upplevelser i arbetet med dess hinder och möjligheter. Någon information att jämställdhet fanns som underliggande intention tillkännagavs inte *innan* intervjun. Det tydliggjordes under intervjun för att respondenten inte skulle vinkla vissa svar under intervjuns början vilket inte var önskvärt. Det förklarades för

---

¹⁸ Rekommendationer för antal intervjuer varierar, allt ifrån 5 till 25 (Se bl. a. Kvale 2008:98; Esaiasson m. fl. 2007:292; McCracken 1988:17). Det föredras också att man genomför så kallade "prov-intervjuer" innan de "riktiga" intervjuerna. På grund av politikernas fullbokade almanackor och uppsatsens tidsram fanns inga möjligheter till detta i den här studien.

¹⁹ En lista gjordes med möjliga respondenter (baserat på urvalskriterierna) samt "ersättare" för dessa. Vid tre tillfällen kontaktades ersättaren. Detta förefaller dock inte som ett problem då personerna som intervjuades är respondenter vilket innebär att personen i sig inte är den intressanta, utan personer med dess egenskaper (Esaiasson m. fl. 2007:295).

respondenten innan intervjun att eventuella citat från henne/honom inte kommer att härledas tillbaka till personen.²⁰ Alla intervjuer spelades in, med godkännande från samtliga respondenter innan intervjun började. Ifall någon intervjuareffekt fanns är svårt att konstatera. Att en ung kvinnlig student ställer frågor om jämställdhet kan eventuellt sätta en viss prägel på samtalen. Intervjuerna ägde rum på respondentens arbetsplats, antingen i dess civila arbetsmiljö eller i en arbetsmiljö kopplad till det politiska uppdraget.

Utskrift²¹ av intervjuerna ägde rum samma dag som intervjun genomfördes, med undantag för två intervjuer som skrevs ut tidigt dagen efter. Endast tema²² tre ”Makt i form av inflytande” och fyra ”Jämställdhet och kön” skrevs ut ordagrant då dessa teman var viktigare att särskilja åsikter och nyanser i tankarna. Tema ett ”Vägen till presidieposten” och två ”Den politiska agendan” skrev endast ut i stödord och ibland i exakta meningar. Intervjuerna numrerades så att de kvinnliga respondenterna blev tilldelade siffror mellan 1 och 6, och de manliga respondenterna fick siffrorna 7 till 12.

6.4. Kartläggningsmetod

Denna undersökning använder sig av kartläggningsmetoden som analysverktyg. Det innebär att man försöker finna så många olika kvaliteter som möjligt genom bearbetning av materialet, för att försöka finna gemensamma nivåer och dimensioner mellan dessa kvaliteter. Liknande dimensioner och kvaliteter kopplas samman till en övergripande nivå (Eneroth 1994:144-149). Analysarbetet genomfördes med noga genomläsningar av samtliga intervjuer och färgkodning av texten för att finna de gemensamma kvaliteterna.

Kartläggningen av politikernas föreställningar kring könsrelaterade hinder presenteras i två kategorischeman med vardera två nivåer. Den första nivån är uppdelad efter kön. Den andra

---

²⁰ Detta föreföll inte som ett problem då det rör sig om en respondentintervju. Skulle det vara informantintervju kan det vara viktigare att se vem som sagt vad.

²¹ Citaten är bearbetade för att undvika talspråk och för att underlätta läsningen. Endast fåtal justeringar gjordes. Vissa ”onödiga” ord såsom ”liksom” och ”så” har tagits bort.

²² Intervjuguiden är utformad utefter fyra olika teman. Varje tema byggdes på övergripande frågor. Temana och frågorna utvecklades därefter vidare till mer operationaliserbara frågor. Till dessa huvudfrågor tillkom ledande frågor eller stödord som hjälp under intervjun. Intervjuguidens huvudfrågor följde den kronologiska ordning som presenteras i guiden. I samtliga intervjuer ställdes alla frågor. Beroende på respondentens svar, hur omfattande informationen var, ställdes i de flesta fall ledande frågor för att kunna precisera svaren. Stödorden som finns angiven efter några av frågorna fanns till hjälp för att förklara för respondenten vad som frågan syftade på. De två första temana kan förefalla mindre relevanta för undersökningens syfte. Jag ansåg det viktigt att inkludera dessa inledningsvis som en ”isbrytare” och för att verkligen se att det inte var någon generell skillnad mellan kvinnor och män i presidiet gällande deras uppfattningar att påverka, det vill säga att det fanns någon form av enighet om deras formella makt. För intervjuguide se bilaga III.

nivån är uppdelad efter hinder inom respektive utanför den politiska sfären. Till hinder inom den politiska sfären räknas hinder som kan kopplas till den politiska verksamheten. Med hinder utanför den politiska sfären menas hinder kopplad till individens egenskaper.²³

För att kunna visa på skillnader och motsättningar mellan dessa grupper kartlades möjliga hinder för kvinnor *både* från ett kvinnligt *och* ett manligt perspektiv tillsammans. Detsamma gjordes när det gäller möjliga hinder för män.

---

²³ Vid bearbetning av intervjumaterialet föreföll denna indelning att vara den mest naturliga. Ord som ”jag”, ”man”, ”politiken” och ”samhället” gav ett visst intryck om vart hindret eller förväntningarna genererade ifrån.

7. Resultat

Redovisningen av resultatet kommer att utgå från studiens tre frågeställningar:

- Vilka föreställningar finns bland kvinnliga politiker om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?
- Vilka föreställningar finns bland manliga politiker om könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?
- Vilka likheter och skillnader finns det mellan kvinnliga och manliga politiker gällande deras föreställningar kring könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet?

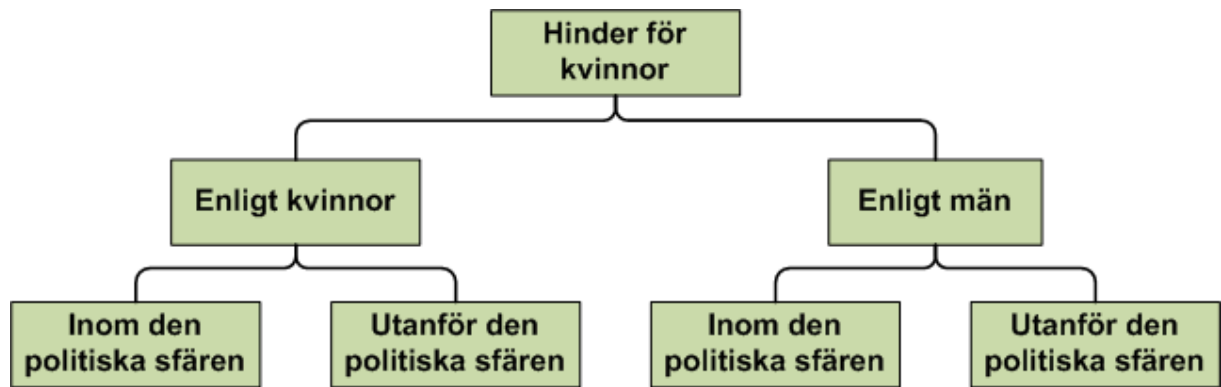
7.1. Föreställningar om könsrelaterade hinder för kvinnliga politiker

Resultatet av undersökningen presenteras i form av ett kategorischema för att få en överblick över de föreställningar som kvinnliga och manliga politiker har gällande hinder för kvinnor. Dessa hinder har efter bearbetning av materialet delats in i två kategorier; hinder inom den politiska sfären samt hinder utanför den politiska sfären.

7.1.1. Kategorischema – hinder för kvinnor

Kategorischemat visar de föreställningar som både kvinnliga och manliga politiker har gällande hinder för kvinnor att vara verksamma i kommunpolitiken. Det framgår av schemat att både män och kvinnor anser det finnas fler könsrelaterade hinder för kvinnor.

- Manlig dominans
- Hårdare krav
- Ledarskap är manligt
- God ledare enligt manliga premisser ej accepterat
- Kvinnliga egenskaper negativa
- Mindre utrymme för misstag
- Granskade privat

- Traditionellt kvinnligt beteende
- Dubbelarbetande

- Manlig dominans
- Hårdare krav
- Ledarskap är manligt

- Dubbelarbetande
- Ambitionsnivå

7.1.2. Inom den politiska sfären

Trots en jämn könsfördelning framkommer det att politiken präglas av den traditionella *manliga dominansen*. Kvinnorna framhäver att äldre män dominerar vissa områden inom maktutövningen vilket anses gynna männen. Politiken beskrivs också som någonting hierarkiskt och manligt. Även om det kan anses vara en nödvändig egenskap kan det skapa viss svårighet för kvinnor att ta sig fram.

(Intervju 4)

Respondent: Vart tar de äldre kvinnorna vägen? För de äldre männen finns kvar. [...] Bland 60-70 åringar finns ett gäng äldre herrar som 'still going strong', som har sina sista uppdrag och som jobbar som valberedare. De placerar folk och har jättemycket makt i det dolda som ingen ser. Omvärlden ser ju bara resultatet av en valberedning. Medan de äldre kvinnorna, de försvann. [...] Yngre tjejer har kommit in, hoppat av eller slängts ut. De här äldre damerna som skulle kunna vara lika tunga som de äldre männen. För lite kommer det ju från det där med erfarenhet och med formella positioner, de har blivit avskalade med tiden.

(Intervju 6)

R: Det är manliga strukturer som fortfarande lever. Sen försöker vi kvinnor att ta oss fram utifrån manliga förutsättningar.

Dessa manliga strukturer är inte enbart negativa. Respondent 6 framhäver också att, även om mycket av politikens verksamhet är uppbyggd på vad som uppfattas som ett manligt

förfarande, kan det finnas ett syfte med det hela. Hierarki är ett ord som ofta används för att beskriva politiken men även manliga karaktärsdrag. Det kan vara att det finns en anledning att politiken har denna egenskap, nämligen att ansvarsutkrävande inte utfärdas lika enkelt om man inte har någon form av hierarkiskt system.

(Intervju 6)

R: Politiken är en väldigt manlig värld, den är hierarkiskt, precis som i det militära, och den ska vara hierarkiskt, den måste vara hierarkiskt tycker jag. Så länge alla är överens är allt bra. Men när det bränner till måste man veta vem som bestämmer och vem som har ansvar.

Av citatet nedan från intervju 2 framkom det att den manliga stämpel som präglat politiken resulterat i tankar där kvinnor förutsätter att mannen är normen och att mannen har en viss förmån. Huruvida dessa tankar uppkommer bland kvinnor som ett resultat av politisk verksamhet eller om det existerar *innan* de träder in på den politiska marknaden kan man endast spekulera i. Likväl är det intressant *att* tanken finns.

(Intervju 2)

Intervjuare: Tror du att det är fördel att vara man eller kvinna i kommunpolitiken idag?

R: Jag tror alltid det är en fördel att vara man, det är min utgångspunkt. Jag kan inte se svårigheterna att vara man. Jag kan ju se det utifrån ett kvinnligt perspektiv med svårigheter. [...] Man blir bemött helt olika.

Mer konkret menar man att kvinnliga politiker utsätts för *hårdare krav* i större utsträckning än vad männen utsätts för från både samhället och allmänheten. Det resulterar i att kvinnor får sämre förutsättningar att orka hålla på med politisk verksamhet jämfört med män. De följande citaten ger exempel från den konkreta kommunpolitiska situation som råder i Göteborg och visar hur kvinnor ser på sina egna möjligheter gentemot männen, att kvinnor generellt sett måste bevisa mer *eller* anstränga sig mer för att synas. Respondentens svar i intervju 3 kan tolkas att kvinnor intar en annan roll, eftersom männen har "en naturlig pondus".

(Intervju 4)

R: Sen är det ju så, det tror jag ju, det talar så otroligt mycket för, att det är klart att kvinnliga ledare döms eller mäts efter en annan måttstock än manliga ledare.

I: Har du nåt exempel på det?

R: Göran Johansson (förtydligande: tidigare kommunalrådsordförande och socialdemokraternas partiordförande) och Anneli Hulthén (förtydligande: nuvarande kommunalrådsordförande och socialdemokraternas partiordförande) rätt liknande personlighetsdrag, och då är min gissning att Anneli Hulthén kommer att då det mycket svårare... att hon får "skrubba av sina kanter".

(Intervju 3)

R: I vissa fall kan det fortfarande vara att män har ett visst försprång eller i att män har en större naturlig pondus. En kvinna får fortfarande bevisa mer innan man uppnår samma status eller får samma pondus. Så tror jag tyvärr att det är. Även om jag tror att det blivit oändligt mycket bättre de senaste tio åren.

(Intervju 2)

R: Jag tror att det behövs mycket mera kraft som kvinna.

Denna tankegång återfinns även inom gruppen manliga politiker. Respondenten från intervju 11 ger exempel på hur en kvinnlig politisk ledare kan bli bemött av omgivningen, som exempelvis media.

(Intervju 11)

I: Tror du att det är fördel att vara man eller kvinna i kommunpolitiken idag?

R: Det som går i Aftonbladet just nu med "mosa-Mona" kampanjen, det är väldigt tydligt. Det tror jag händer när man får kvinnliga ledare. Det tror jag är väldigt tydligt. Man tillåter sig ha andra argument och andra situationer än om man gjort om det är män. I den meningen tror jag att det är enklare att vara ny som man än vad det är att vara ny som kvinna. [...] Det synsättet, det maktutövandet, den härskartekniken. Man drabbas mindre av det i omfattningen som man. Det tror jag att det är. Det är mer underliggande, tror jag.

Fortfarande finns tankar om att politiskt ledarskap är en manlig egenskap. Det framgår tydligare när det kommer till politiska ledare. Man ser fortfarande på *politik och ledarskap som en manlig egenskap*, där mannen är normen, enligt både kvinnor och män. Detta kan vara ett hinder för kvinnor då deras egenskaper och ledarskap skiljer sig från männens.

(Intervju 11)

I: Hur tror du det är för män och kvinnor vid högre poster inom politiken?

R: Jag tror fortfarande att omvärlden förknippar ledarskap och styrning som nåt manligt förenligt normer [...] och i den meningen tror jag att det är lättare att utöva rollen som man än vad det är som kvinna.

(Intervju 12)

I: Hur tror du det är för män och kvinnor vid högre poster inom politiken?

R: Detta vet inte jag, men jag tror att det kan vara svårare för kvinnor att vara chefer och högre politiker. [...] Kvinnor kan möta ett slags motstånd som vi män inte riktigt möter, tror jag [...] Både internt inom den politiska sfären och från förvaltningssfären, tror jag.

En svårighet för kvinnliga politiker är att det inte råder någon tydlighet i hur kvinnor som politiska ledare ska vara. Politiska ledare har varit manligt förknippat men det innebär inte att kvinnor kan anamma de egenskaperna och bli accepterad. Att ta på sig rollen som *god ledare enligt manliga premisser accepteras inte*.

(Intervju 6)

R: De kvinnor som är på ett manligt sätt... beslutsamma, lite hårdare i nyporna, de blir uppfattade som väldiga ragator, hårda och hemska. Dem män som betar sig likadant "de är beslutsamma" och "dem kan man lita på".

(Intervju 3)

R: Jag tror fortfarande att våra föreställningar om till exempel den här klassiska, att en kvinna som är viljestark och tydlig i ditt ledarskap kan uppfattas som manhaftig och bitchig, och så tror jag tyvärr att det fortfarande är.

Skulle den kvinnlige politikern istället bete sig tvärtom, att hon applicerar ett typiskt kvinnligt beteende finns det nackdelar med det också. Vissa kvinnliga egenskaper kan uppfattas som negativa i sammanhanget av politiskt ledarskap. Det här skapar en smal, om inte omöjlig, ram för hur en kvinnlig politisk ledare ska agera, vilket kan skapa svårigheter för kvinnliga ledare. Oavsett deras beteende är det svårt att bli accepterad fullt ut.

(Intervju 3)

R: Det finns en sanning i att kvinnor oftare blivit uppfosttrade i att lyssna och ta mindre plats. Det kan säkert avspeglas i hur man utövar ett ledarskap, tror jag.

(Intervju 6)

R: Kvinnor kanske inte lika resultatintresserade, att "fort fram till målet", det är processen det handlar om.

Citatet från respondent 6 bekräftas när respondent 2 beskriver sitt sätt att agera som politisk ledare. Respondent 6 anser att hennes sätt att sitta agera i presidiet inte stämmer överens med manliga presidiepolitiker.

(Intervju 2)

R: Jag vill att alla ska vara med, alla ska förstå, alla ska göra sin röst hörd, alla ska bli lyssnade på, alla ska vara engagerade, alla ska vara påläst, alla ska kunna, man ska vara så intresserad. Det vill jag, det är mitt mål. Och då blir det så att nämndmöten kan ta lite mer tid. Och så gör man inte som (presidiepost), då är man effektiv och då klarar man av den på en halvtimme eller på trekvart och klubbar man igenom handlingarna bara. I alla fall om man är man, då gör man det. Då gör man det effektivt. Det fick jag höra i början att "du sköter det inte effektivt".

Det råder även en del självkritik bland gruppen kvinnliga respondenter gällande vad de själva beskriver vara ett "typiskt" kvinnligt beteende.

(Intervju 1)

R: Jag tycker att vi kvinnor behöver lära oss mer av män. [...] Istället för att vi kvinnor gnäller, kolla hur männen gör. De säger till ordentligt på en gång och så är det gjort sen. Det gör ju inte vi. Vi ältar och sen pratar vi med de, istället för att gå till den som det verkligen gäller. Därför tycker jag att det är bra, jag vill gärna lära mer av män. Inget negativt. Man behöver inte göra avkall på sin kvinnlighet för det. Det tycker jag. Då sparar man både tid och energi.

En annan synpunkt på ett hinder för kvinnor är att det finns *mindre utrymme för misstag* för kvinnor jämfört med för män. Omgivningen dömer kvinnor på högre poster inom politiken hårdare.

(Intervju 4)

I: Hur tror du det är för män och kvinnor vid högre poster inom politiken?

R: Det är snabbare och lättare att ge kvinnor silkesnöret för omständigheter som män klarar sig igenom.

(Intervju 3)

R: Utrymmet för en kvinna att begå misstag är mycket mer begränsat. Man dömer en kvinna hårdare, oberoende vilken typ av misstag. Domen faller mycket hårdare, konsekvenserna blir mycket större och mycket långvarigare. Man har lättare att glömma en mans tillkortakommanden.

Ett hinder, som beskrevs tydligt bland de kvinnliga respondenterna, var hur kvinnliga politiker blir *granskade och identifierade i privat bemärkelse*. Som framgår av citaten som följer får männen inta en offentlig politikerroll och det är acceptabelt. För kvinnor i politiken är allmänheten intresserad av den kvinnliga politiken som privatperson. Detta kan tolkas att kvinnor förväntas vara ansvarig för familjen och kan indirekt bli ifrågasatt i sitt föräldraskap, om hon är mamma och politiker. Dessa villkor utsätts inte männen för i samma utsträckning.

(Intervju 6)

R: Om en man har 3 barn undrar man inte hur han ska klara av den posten för att han har 3 barn. Men om en kvinna har 3 barn undrar man hur hon ska klara det hon som har 3 barn.

(Intervju 4)

R: Det är klart att kvinnor i större utsträckning får höra "Hur går det nu när du har småbarn?".

(Intervju 3)

R: Jag tror fortfarande att det är skillnader i hur man blir bemött. Det är till exempel fortfarande mycket mer vanligt att man tar hänsyn till eller att man kommenterar hur en kvinna, andra delar i en kvinnlig politiker eller för den delen en ledares liv. Till exempel om man har barn eller inte. Och hur klarar man att hantera det? Det är fortfarande en fråga som kvinnor får men inte män. Kommenterad klädstil, frisyra, allmänt beteende som egentligen är väldigt ointressant när det gäller en man i de flesta fall. Generellt så tror jag att man visar ett större intresse för en kvinnas privata sidor än för en man. En man får vara sin yrkesroll i sin politiska roll, men en kvinna måste balansera att man också är en privatperson också, och det är märkligt att vi inte kommit längre.

7.1.3. Utanför den politiska sfären

Bland kvinnorna framgick även en viss negativ uppfattning gentemot andra kvinnor som agerar efter vad som kan betecknas som *traditionellt kvinnligt beteende*. Då ambitionen inom politiken är att öka jämställdheten kan detta motverkas då vissa kvinnor dels accepterar detta beteende men även agerar efter dessa själva. Detta kan försämra förutsättningarna för andra kvinnor.

(Intervju 1)

R: Men tyvärr så ser jag ju det, inte varje dag, men jag ser det ofta. Om man är gullig och rar och bara säger ja, så är ju det jättebra. [...] Men då blir jag motfallskärring och då känner jag att då tar jag på mig mer maskulint och då sätter jag ner foten ännu hårdare. Jag har exempel på det och jag är inte glad av att se det. Det är lite jobbigare för det är inte så man vill vara, men tyvärr så är det så.

(Intervju 5)

R: Det finns ju alltid män som tycker att kvinnor inte kan, och det finns kvinnor som tar som ursäkt att inte engagera sig för att man måste vara hemma. Det är lite synd. För vi lever ändå så pass långt framme att vi borde vara jämställda i allting.

Inom både gruppen kvinnliga och manliga politiker framgick det att kvinnor tar ett mer aktivt ansvar för hem och familj jämfört med män. Detta skapar ett slags *dubbelarbete* för kvinnor, vilket dels kan försämra deras vilja att engagera sig politiskt, men även att de utsätter sig själva för högre press när de väl är politiskt aktiva.

(Intervju 6)

R: Det är ju fler kvinnor som knäcker sig på det här, därför att de fortsätter att ha kvinnorollen hemma, och kanske vill ha det, jag vet inte. Någonstans är vi lite så att vi ska vara mammor [...] och samtidigt ska vi vara på den traditionellt manliga sidan och ha chefspositioner. Det är ju inte för inte att det är så få kvinnor.

(Intervju 8)

R: Jag kan tänka mig att kvinnorna [...] fortfarande känner större ansvar för familjen. Det kan vara ett hinder om man inte får uppvaktning om man inte lever i ett jämställt förhållande.

Ett hinder för kvinnliga politiker att vara verksamma inom politiken återfanns hos svaren från gruppen manliga respondenter men inte från kvinnorna själva. Hindret beskriver kvinnornas *ambitionsnivå* och att kvinnor generellt sett är så ambitiösa att de knäcker sig själva. Denna egenskap kunde ändå utläsas bland kvinnornas svar.

(Intervju 7)

R: Det är dock en nackdel med tjejer, och det är att de är så jädra ambitiösa [skratt] så de knäcker sig själva, om jag så får uttrycka mig. Det är ingen nackdel, men många man stöter på är så oerhört ambitiösa.

Vid frågan om vad som är svårast med det politiska uppdraget de hade kunde denna ambitionsnivå urskiljas bland svaren. Citatet ovan från en manlig respondent kan bekräftas med citatet, där en kvinnlig respondent beskriver vad hon tycker är svårast med presidieuppdraget.

(Intervju 3)

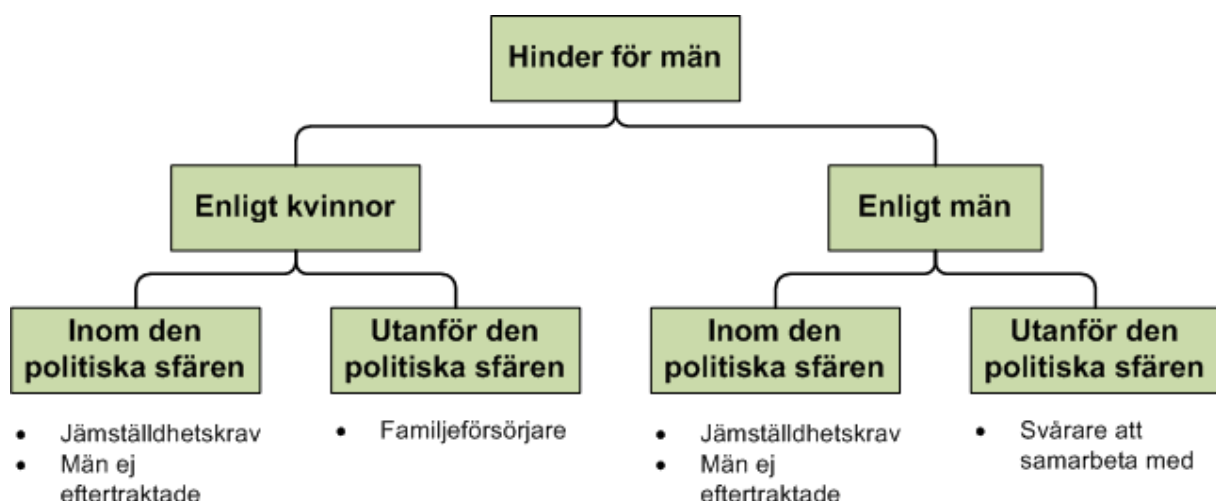
R: Tidsbrist. Frustrationen över att aldrig kunna göra nånting tillräckligt bra för att man ska vara helt nöjd. Hinner inte gå på så många studiebesök ute i verksamheten som jag skulle vilja, hinner inte ha tillräckligt många möten med medborgarna som jag skulle vilja, hinner inte läsa tillräckligt många intressanta böcker och utredningar och rapporter.

7.2. Föreställningar om könsrelaterade hinder för manliga politiker

Resultatet av undersökningen presenteras i form av ett kategorischema för att få en överblick över de föreställningar som kvinnliga och manliga politiker har gällande hinder för män. Dessa hinder har efter bearbetning av materialet delats in i två kategorier; hinder inom den politiska sfären samt hinder utanför den politiska sfären.

7.2.1. Kategorischema – hinder för män

I studien har det inte framkommit så många tydliga könsrelaterade hinder för män, trots bearbetning av materialet. Kategorischemat visar att både kvinnliga och manliga politiker anser det finnas färre könsrelaterade hinder för män.

7.2.2. Inom den politiska sfären

Politikens utveckling, från att vara en traditionellt manlig sfär, till att bli mer jämnt representerad av båda könen märks av bland de hinder som männen upplever inom politiken. Diskussion om jämställdhet har satt sin prägel och resulterat i att män blir granskade i sitt tankesätt. Det råder diskussion kring huruvida män innehar ett genusperspektiv resonemang eller inte. Detta *jämställdhetskrav* hindrar män i den bemärkelsen att de lätt utsätts för kritik.

(Intervju 8)

R: Vi var tre män i övre medelålder och vi visste att vi inte kunde rekrytera en man.

(Intervju 10)

R: Ibland tycker jag att det är svårare att vara man, för man måste ju passa sig väldigt noga för vad man säger, och det är klart att man ska göra, men som kvinna, om hon säger nåt, då blir det lite kul istället.

Detta jämställdhetskrav har även iakttagits bland kvinnliga politiker. Här nedan belyses det med ett citat kopplat till jämställdhetsutvecklingens press på männens aktiva roll i hemmet.

(Intervju 4)

R: Om man jobbar inom den politiska sfären kan du inte som man ta dina två månader (förtydligande: pappaledighet) och tycka att du är en duktig pappa sen.

Med politikens feminiserande utveckling finns det en uppfattning att *män inte är eftertraktade* längre, utan att det endast är fokus på att kvinnor ska in till politiken. Detta hinder beskrivs både från ett manligt och ett kvinnligt perspektiv.

(Intervju 8)

R: Det är lättare att göra karriär när man är kvinna och när man är ung. Det är inget fel i det, men det bara är så.

(Intervju 10)

I: Tycker du att det kan vara en fördel att vara man eller kvinna i politiken idag?

R: Kvinna är det nog, det tror jag. [...] För nu är det fortfarande lite så där att man är lite snällare mot kvinnor.

(Intervju 3)

I: Tycker du att det kan vara en fördel att vara man eller kvinna i politiken idag?

R: De senaste åren, eftersom vi haft en hög ambition jämfört med tidigare har det varit en fördel att vara kvinna [...] Det har funnits en medvetenhet och att man måste jobba aktivt för att få fram fler kvinnor som är beredd att ta på sig uppdrag. Och det har gjort att man har haft ögonen på sig och fler möjligheter på det sättet.

Det förefaller som om politikens traditionella ledarskapskriterier även drabbar män i negativ bemärkelse. Trots ett ökat jämställdhetsperspektiv kvarstår synen på ett typiskt manligt

ledarskap, någonting som även männen känner sig tvungna att inta i viss omfattning. Respondent 10 beskriver här hur han, som tidigare i intervju beskrivit sig själv som en ”mjuk” person, inte riktigt passar in och känner sig bekväm i vad som krävs av en framgångsrik politiker.

(Intervju 10)

R: Jag gillar inte politik när man inte kan tycka att andra har rätt. Jag har lite svårt för det. Jag har svårt att få upp den där retoriken, att man som en politiker många gånger ska ha, att man ska tycka nånting är fel. Det gillar jag inte. Det är jag inte så bra på. Ska man bli en riktig toppolitiker ska vara rå, och det låter ju hemskt, men man ska vara lite egocentrisk och ganska rå, gärna ställa ut dem. Då tappar man ofta en del av sin personlighet.

Nedan beskriver en kvinnlig respondent hur hon tror att män kan uppfattas med den pågående jämställdhetsdebatten i politiken och samhället och att det leder till en viss press mot män att bete sig på ett visst sätt. Det blir därmed ett hinder för män som inte känner sig identifierade med den förväntade manliga politikerrollen.

(Intervju 3)

R: För de män som inte passar in i att vara tydliga starka ledare, typiskt ”manliga egenskaper”, kan uppfattas som lite fjantiga. Vilket är ett problem. Jag tror också att det faktiskt finns en strävan efter jämställdhet. [...] Det finns ibland sådana tendenser. Att alla män per definition är onda varelser, och som vill ojämställdhet, eller att det alltid är diskriminering om en man får ett uppdrag före en kvinna. Det finns någon sorts, när den här diskussionen nästan slår över till sin totala motsats, och då kanske det blir lika illa fast åt andra hållet. Det händer ibland och det blir ett hinder som killar kan möta. Att man inte blir bedömd efter sin person utan efter sitt kön.

7.2.3. Utanför den politiska sfären

Sett till hinder för manliga politiker att vara verksamma inom politiken som berör faktorer utanför den politiska sfären, kunde två hinder uppmärksammas. Det ena kom från ett manligt perspektiv och det andra från ett kvinnligt perspektiv. De manliga politikerna var mer självkritiska och ansåg att vissa män har tendenser att vara kortsynta i tankarna ibland, vilket gör det svårare att samarbeta med dem. Det gör det mer önskvärt att arbeta tillsammans med kvinnor vilket förklaras med citat från intervju 7 och 9.

(Intervju 7)

R: Många gånger föredrar jag att arbeta med tjejer för det är väldigt lätt. [...] Många gånger är det att tjejerna har bättre förutsättningar. [...] De tänker lite annorlunda. De tänker, det är svårt att säga, men de tänker lite bredare på nåt sätt. Det är lättare att diskutera med de, de kan ta åt sig, de kan ändra sig. Gubbarna låser sig mer.

(Intervju 9)

R: Just på de sociala dimensionerna har kvinnorna nåt som gubbarna saknar. Gubbar är fyrkantigare.

Ett hinder för män som gruppen kvinnliga politiker beskriver handlar om de traditionella rolluppfattningar som existerar, trots de senaste årens jämställdhetsutvecklingen. Män förväntas dela hushållssysslor och föräldraskap, vilket tillför ett ansvarsområde som inte tidigare varit aktuellt. Samtidigt kvarstår ändå förväntningen att mannen ska vara den främsta *familjeförsörjaren* och bära huvudansvaret för ekonomin. Då politiken för de flesta politiker inte innebär någon större ekonomisk vinning, eftersom de är fritidspolitiker, vilket försämrar männens möjlighet eller vilja att engagera sig politiskt.

(Intervju 4)

R: Så länge som [...] samhället och vi själva och alla förväntar oss att män i familjer, för rätt så många av oss lever ändå i familjer, ska vara den primära försörjare, så är det lättare för kvinnor att jonglera med en sån faktor som politik och politisk verksamhet. [...] Att vara politiker är en osäker försörjning.

7.3. Likheter och skillnader

Både kvinnor och män anser att kvinnor har *fler* könsrelaterade hinder för att bedriva politisk verksamhet. Båda könen anser också att den politiska sfären är manligt dominerande och att ledarskap är uppfattat som något manligt, vilket hindrar kvinnor från att bedriva politisk verksamhet. Båda könen instämmer också att kvinnor arbetar dubbelt, då de tar det primära ansvaret för hemmet. Sett till hinder för manliga politiker att bedriva politisk verksamhet råder samstämmighet från båda könen på två punkter. Dels anser respondenterna att kravet på jämställdhet som råder i politiken drabbar män i negativ bemärkelse. Män är inte heller lika eftertraktade inom politiken som kvinnor är.

Båda könen ser fördelar med att vara kvinna respektive man i politiken idag. Med citaten nedan framkommer det hur komplicerat den frågan är eftersom mannen å ena sidan varit normgivande inom politiken och på så vis haft egenskaper som uppskattats, medan kvinnan å andra sidan varit det direkt efterfrågade könet på grund av den manliga majoriteten.

(Intervju 3)

I: Tror du att det är fördel att vara man eller kvinna i kommunpolitiken idag?

R: Jag tror att det varit en fördel att vara ung kvinna, eftersom det fanns ett behov av att ha en ung kvinna. Samtidigt tror jag att det fortfarande är en fördel att vara man, man får större gehör för sina synpunkter. [...] Som man är det nog så att det är lättare att bli lyssnad på och tongivande.

Diskussionen om ökad jämställdhet har öppnat upp kvinnors möjligheter att nå högre poster inom politiken men ändå kvarstår förväntningar hos dessa att inta rollen som mamma. Både kvinnor och män anser att kvinnor har högre krav på sig själva jämfört med män. Detta finns dock en attitydskillnad mellan könen. Män uppfattar dessa krav mot kvinnor som orimliga och självkonstruerade när de beskriver kvinnors ambitioner. Kvinnor däremot uttrycker kraven som samhällskonstruerade, vilket framgår tydligt i deras uppfattning om sitt politiska uppdrag.

Respondenternas svar beskriver att den privata sfären i allra högsta grad påverkar den politiska sfären. Det har dock framkommit att det skett en förändring i könsrollerna i hemmet. Mannen har ett större ansvar för hemmet idag när det gäller hushållssysslor och aktiva föräldraroll. Det har framkommit från både manliga och kvinnliga respondenter samt från både yngre och äldre. Även om ålder inte ingick som urvalskriterierna i denna undersökning framgick det att denna fråga är kopplat till en yngre generation. Det har i sin tur lett till att andelen yngre män i politiken minskar.

Ser man till skillnader mellan respondenternas svar framkommer det att kvinnor i större utsträckning anser det vara en fördel att vara man i politiken – trots politikens feminiserande. Kvinnor framhäver också mannen drabbas av kravet att vara den primära familjeförsörjaren, vilket kan hindra män från att bedriva politisk verksamhet.

En tydlig skillnad är att kvinnor beskriver fler hinder för kvinnliga politiker. Dessa hinder för kvinnor är kopplade till politikens villkor, som förväntningar av politiska ledare. Männens beskrivning av hinder för manliga politiker är av en mer självkritisk karaktär. De anser mäns samarbetsförmåga som ett hinder.

8. Slutdiskussion

8.1. *Resultatdiskussion*

Uppsatsen har diskuterat jämställdhet genom båda könen likartade förutsättningar. Föreställningarna som framkommit från respondenterna visar att kvinnliga och manliga politiker inte har likartade villkor eftersom dessa föreställningar också påverkar deras agerande. Respondenternas svar visar att de i vissa situationer agerat efter premisen av sitt kön, på grund av de könsföreställningar som finns. En manlig respondent förklarar i sitt resonemang vid rekrytering av en medarbetare och det framkommer då att han indirekt blivit påverkad av den diskussion som råder om vikten av att inta ett jämställdhetsperspektiv. Skulle en kvinna i en liknande situation känna en indirekt press att rekrytera en man?

Likaså framkommer av en kvinnlig respondent att hon uppträder mer efter ”traditionellt” manliga egenskaper för att motbevisa de ”traditionellt” kvinnliga egenskaper som vissa kvinnor intar.

Som framgår av resultatet förekommer vissa svar enbart från ett kön. Det är till exempel lättare och mer accepterat för kvinnor att uttala sig negativt om bristen på jämställdhet och mäns fördelar. En manlig politiker kan uppfatta att en kvinnlig politiker blir bemött bättre eller får en fördel bara för att hon är kvinna. Samma situation kan från den kvinnliga politikern uppfattas som en nackdel eftersom hon blir bemött just efter sitt kön. Det visar att könsaspekten inte är den samma från båda könen.

8.2. *Metoddiskussion*

Förhoppningen med intervjuerna var att genom de öppna frågorna få respondenterna att själva berätta om sina upplevelser för att se vilka hinder som kvinnor och män upplever. Samma frågor ställdes därför till båda könen för att inte påverka resultatet. Det förefaller likväl att dessa öppna frågor inte var det bästa tillvägagångssättet för att besvara de ursprungliga frågorna. Efter genomförandet av intervjuerna har det tillkommit information som hade varit användbart vid konstruktionen av intervjufrågorna. Det har framkommit av dessa intervjuer att media och tjänstemannasektorn spelar en alltför stor roll i kommunpolitikernas vardag för att lämna de utanför undersökningens område. Det hade därmed varit önskvärt att specificera frågeställningarna och inkludera dessa områden. Enligt mitt förmenande är den tidigare

litteraturen inriktad på det kvinnliga perspektivet när det kommer till jämställdhet vilket kan göra det svårare att sätta sig in i ett manligt perspektiv.

Det är svårt att med samtalsintervjuer komma fram till hur människor tänker, speciellt i detta ämne, där det råder en viss opportun uppfattning om vad som är rätt och fel. Det skulle exempelvis inte vara ”politiskt korrekt” av en politiker att uttala sig om kvinnors och mäns olika värde då de befinner sig i rollen som representanter för sitt politiska parti. Andra typer av metoder som skulle kunna passa är till exempel enkätundersökningar, direktobservationer eller fokusgrupper.

Direktobservationer är ett adekvat tillvägagångssätt för att iaktta strukturer i sociala hierarkier som kan vara svåra för de involverade att själv lägga märke till. Det är en bra metod ”när man kan misstänka att diskrepansen är stor mellan vad människor säger att de gör och vad de sedan faktiskt gör” (Esaiasson m. fl. 2007:344). Genom att observera kvinnliga och manliga politiker kan det vara lättare att skilja på effekter av könstillhörigheten, personlighet och politikerrollen anser jag. Att använda sig av fokusgrupper är också ett alternativ för att observera samspelet mellan människor. Undersökningar ur könsperspektiv har genomförts med denna metod (Esaiasson m. fl. 2007:343-370).

Trots insikten om studiens val av metod i detta kritiska avsnitt kan slutsatser dras.

8.3. Slutdiskussion

Resultatet visar att båda könen anser att mannen fortfarande är det normerande könet inom politiken, vilket är ett hinder för kvinnor att bedriva politisk verksamhet. Ett annat hinder som de beskriver är att kvinnor utsätts för hårdare krav och blir granskade som privatperson. Kvinnor framhäver också ett hinder som enbart är kopplat till män, det vill säga kravet på mannen att vara familjens primära försörjare. Ett annat hinder för kvinnor som beskrivs av männen är kvinnornas ambitionsnivå. Enligt män förekommer ett hinder enbart bland männen, och det är att mannen förväntas inta ett jämställdhetsperspektiv i sitt tankesätt.

Trots att mannen är normen anser de att män inte är lika eftertraktade som kvinnor. En skillnad mellan politikernas föreställningar om könsrelaterade hinder är att kvinnor anser att allmänna ledarskapskvaliteter inte blir lika accepterat hos en kvinna som hos en man, emedan

männen beskriver att kvinnor är lättare att samarbeta med på grund av vissa manliga egenskaper.

Eftersom resultatet visar att både kvinnor och män anser att kvinnor har fler hinder för att bedriva politisk verksamhet, antyder det att likartade förutsättningar för båda könen inte råder. Det insinuerar att formell makt inte innebär reell makt inom politiken. Även om resultatet för diffust för att kunna dra några alltför generella slutsatser, kan man dra slutsatsen att det indikerar på detta.

Trots frågeställningar där konkreta exempel efterfrågades svarade respondenterna generaliserande eller undvikande. Det bekräftar svårigheten att genomföra en studie med samtalsintervjuer, där politiker ombads tala om självupplevda hinder. Det belyses med citaten:

(Intervju 1)

I: Har du något konkret exempel på en svårighet från ett kvinnligt perspektiv?

R: Ja, jag har ett exempel, men det är så känsligt så jag vill inte tala om det.

(Intervju 4)

I: Har du något exempel?

R: Ja... du sa att man inte ska bli citerad med namn?

(Intervju 8)

I: När det gäller förutsättningar eller bemötandet, har du något mer konkret du kan tillägga?

R: Nej, jättesvårt att säga. Rent konkreta situationer så tror jag fortfarande att man kopplar ledarskap och styrning till manliga normer...

Detta visar att respondenterna enbart valde att svara generellt och inte utifrån ett personligt perspektiv. Efter reflektioner kring undersökningens genomförande och insamlat material konstaterar jag att den valda metoden inte var optimal för undersökningens grundläggande ändamål.

På grund av ämnets känsliga karaktär kan en annan metod prövas för att få respondenten att ge mer öppna och förbehållslösa svar. Det behövs god kunskap på området för att kunna göra relevanta svarsalternativ som passar respondentens uppfattningar. Genom andra metoder skulle problematiken kunna lösas med informationsbristen som råder kring reell makt och likartade förutsättningar för kvinnor och män inom politikens maktelit.

9. Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att undersöka om kvinnliga och manliga politiker har likartade förutsättningar att bedriva politisk verksamhet. Utgångspunkten är att se huruvida en numerär jämställdhet, såsom situationen är i Sverige, kan leda till reell jämställdhet. Närmare bestämt om formell leder makt till reell makt? Detta operationaliseras genom samtalsintervjuer med Göteborgs kommunpolitiker där deras föreställningar om könsrelaterade hinder kartläggs. Resultatet visar att föreställningar fortfarande råder om kvinnors och mäns förutsättningar att bedriva politisk verksamhet, vilket påverkar politikernas agerande och ställningstagande i vardagslivet. Resultatet visar också att samtalsintervjuer är en svår metod att använda sig av vid undersökning om jämställdhet då ämnet är känsligt och alltför laddat.

10. Referenslista

10.1. Tryckta källor

- Bachrach, P. & Baratz M. S. (1972). *Makt och fattigdom – teori och praktik*. Malmö: Wahlström&Widstrand.
- Dahlerup, D. (Red.). (2006). *Women, quotas and politics*. London: Routledge.
- Eneroth, B. (1994). *Hur mäter man "vackert"? – grundbok i kvalitativ metod*. Göteborg: Natur och Kultur.
- Esaiasson, P. m. fl. (2007). *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad (tredje upplagan)*. Vällingby: Norstedts Juridik AB.
- Freidenvall, L. (2006). *Vägen till varannan damernas: Om kvinnorepresentation, kvotering och kandidatur i svensk politik 1970-2002*. Stockholms Universitet: Statsvetenskapliga institutionen.
- Göransson, A. (Red.). (2006). *Maktens kön*. Falun: Nya Doxa.
- Kvale, S. (2008). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Danmark: Studentlitteratur Narayana Press.
- Lovenduski, J. (2005). *Feminizing politics*. Storbritannien: Polity press.
- McCracken, G. (1988). *The long interview*. London: Sage.
- Montin, S. (2004). *Moderna kommuner*. Malmö: Liber AB.
- Niklasson, B. (2005). *Contact capital in political careers – gender and recruitment of parliamentarians and political appointees (Göteborgs studies in politics 96)*. Göteborg: Göteborgs studies in politics.
- Oscarson, M. & Wängnerud, L. (1995). *Kvinnor som väljare och valda*. Lund: Studentlitteratur.
- Phillips, A. (2000). *Närvarons politik – den politiska representationen av kön, etnicitet och ras*. Lund: Studentlitteratur.
- Pincus, I. (1995). *Varför avgår kvinnor från kommunpolitiken?* (Kvinnovetenskapligt forum skriftserie nr 4, Högskolan i Örebro). Örebro: Högskolan i Örebro.
- Pincus, I. (1997). *Manligt motstånd och ambivalens* (Kvinnovetenskapligt forum skriftserie nr 5, Högskolan i Örebro). Örebro: Högskolan i Örebro.
- Petersson, O. (Red.). (1987). *Maktbegreppet*. Stockholm: Carlsson.
- Petersson, O. (2006). *Kommunalpolitik* (femte upplagan). Stockholm: Norstedts Juridik.
- Solheim, B.O. (2000). *On top of the world – women's political leadership in Scandinavia and beyond*. London: Greenwood press.
- Wängnerud, L. (1998). *Politikens andra sida – om kvinnorepresentation i Sveriges Riksdag (Göteborg studies in politics 53)*. Göteborg: Göteborg studies in politics.

10.2. Internet

<http://hdr.undp.org/en/> - FN:s Human Development Reports. Hämtad 2008-12-02.

<http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm> – Interparliamentary union. Hämtad 2009-01-01.

<http://www.goteborg.se> – Göteborgs kommuns hemsida. Hämtad 2008-12-05.

<http://www.scb.se> – Statistiska Centralbyrån. Hämtad 2008-12-29.

10.3. Övrigt

Kommunallagen, SFS 1991:900 (Uppdaterad t o m 2008:1 296). Rixlex.

Mall för intervjuguide: Jarl, M. (2004). *En skola i demokrati? Föräldrarna, kommunen, dialogen*. Göteborgs Universitet: Statsvetenskapliga institutionen (doktorsavhandling).

Mall för e-post till politikerna: de Fine Licht, J. (2007). *Läkaren som politisk aktör – en undersökning av rolluppfattningar bland sexton primärvårdsläkare ur ett politiskt perspektiv*. Göteborgs Universitet: Statsvetenskapliga institutionen (C/D-uppsats).

Bilaga I – Intervjupersoner

<u>Intervjunummer</u>	<u>Kön</u>	<u>Nämnd</u>	<u>Intervjutillfälle</u>
1	Kvinna	Stadsdel	2008-11-18
2	Kvinna	Stadsdel	2008-11-19
3	Kvinna	Stadsdel	2008-11-20
4	Kvinna	Facknämnd	2008-11-19
5	Kvinna	Facknämnd	2008-11-24
6	Kvinna	Facknämnd	2008-11-27
7	Man	Stadsdel	2008-11-25
8	Man	Stadsdel	2008-11-28
9	Man	Stadsdel	2008-12-01
10	Man	Facknämnd	2008-11-20
11	Man	Facknämnd	2008-11-21
12	Man	Facknämnd	2008-12-05

Totalt intervjuades 4 respondenter från Sverige socialdemokratiska parti (S), 4 från Moderata samlingspartiet (M), 3 från Folkpartiet liberalerna (Fp) och 1 från Miljöpartiet de gröna (Mp).

Bilaga II – E-post till politikerna

Hej!

Mitt namn är Petra Söderqvist och jag ska under hösten skriva mitt examensarbete i statsvetenskap vid Göteborgs Universitet. Min uppsats handlar om politikernas upplevelser kring möjligheter och hinder i arbetet, med fokus på kommunpolitiker i Göteborgs kommun. Jag är särskilt intresserad av politiker vid högre poster, så som ordförande eller viceordförande vid olika nämnder. Jag hoppas därmed att du har möjlighet att ställa upp på en intervju.

Jag är medveten om att du som politiker har ett fullspäckat schema, men jag har stor möjlighet att anpassa såväl tid som plats efter dina önskemål. Intervjun tar ca 30 minuter, beroende på hur mycket du har att berätta för mig.

Känner du att du har möjlighet till detta ber jag dig ge förslag på två eller tre tillfällen (datum, tid och plats), där intervjun kan äga rum. Jag önskar att intervjun kunde äga rum mellan måndagen den 17 november och torsdagen den 27 november. Är det inte möjligt för dig, går det bra att du ger förslag på ett senare tillfälle.

Svara mig via denna e-post adress, eller till telefonnumret nedan.

Jag skulle uppskatta om du kunde svara mig även om du *inte* är intresserad att ställa upp.

Har du några funderingar kontakta mig eller min handledare, Lena Wängnerud.

Med vänliga hälsningar
Petra Söderqvist

Petra Söderqvist
petra.soderqvist1@hotmail.com
Mobiltelefon: 070-274 82 51

Handledare Lena Wängnerud
lana.wangnerud@pol.gu.se
Telefon: 031-773 18 68

Bilaga III – Intervjuguide

Teoretiskt tema 1: Vägen till presidiet

Operationalisering:

Varför är du ledamot i kommunfullmäktige?

Varför är du (vice) ordförande i nämnden?

Hur har vägen dit sett ut? (hinder och möjligheter på vägen)

Tema 1

Kan du berätta för mig om din väg till den position och post som du har idag!

- Hur länge har du suttit på din (vice/ordförande) post?
- Hur länge har du suttit i kommunfullmäktige?
- Kan du ge ett exempel på ett hinder du stött på, på vägen?
- Vilka möjligheter har du fått på väg till din plats idag?

Hur kommer det sig att du valt just den här inriktningen/vägen (typ av nämnd)?

- Något speciellt ämne du brinner för som du särskilt vill påverka?
- Har du gjort det?
- Hur har det gått?

Teoretiskt tema 2: Den politiska agendan

Operationalisering:

Vad jobbar du med för frågor och varför?

Hur ser du på ditt arbete?

Tema 2

Kan du ge exempel på en politisk fråga du drivit mer aktivt det senaste året!

- Hur gick det?
- Hur blev bemötandet?
- Svårt eller lätt? Hur kommer det sig tror du?

Teoretiskt tema 3: Makt i form av inflytande

Vad är din syn på makt?

Vad innebär det att ha en (vice) ordförande post?

Hur ser du på din roll som (vice) ordförande?

Tema 3

Upplever du någon skillnad i ditt arbete med att sitta på en (vice) ordförande post, jämfört med innan? Ge exempel.

- Text att påverka
- Anser du att du har mer inflytande?
- Anser du att det har blivit lättare att påverka?
- Märker du en skillnad i hur dina kollegors bemöter dig? Ge exempel.

Vad tycker du är svårast med ditt uppdrag du har idag?

Teoretiskt tema 4: Jämställdhet och kön

Operationalisering:

Finns det skillnader mellan män och kvinnor i kommunpolitiken?

Vad är dessa skillnader?

Vad beror det på?

Tema 4

Tror du att det är någon skillnad mellan kvinnliga och manliga politiker inom politiken generellt? Ge exempel.

- Förutsättningar
- Bemötandet
- Påverkan

Hur tror du det är för män och kvinnor vid högre poster inom politiken? Ge exempel.

- Förutsättningar
- Bemötandet
- Påverkan

Tycker du att det kan vara en fördel att vara man eller kvinna i politiken idag? Ge ett exempel på ett fall/situation.

Tror du att det finns några särskilda hinder och möjligheter som bara män eller bara kvinnor upplever?

- Vilka?
- Vad kan det bero på tror du?

Detta var mina frågor. Är det något som du vill tillägga innan vi slutar?